

Svanemærkning af

Rengøringservice

Version 3.1 • 9. november 2016 - 31. december 2021

Nordisk Miljømærkning

Indhold

Hvad er en Svanemærket Rengøringservice?	3
Hvorfor vælge Svanemærkning?	3
Hvad kan Svanemærkes?	3
Hvordan ansøger man?	4
1 Generelle krav til ansøgeren	6
2 Krav til kemikalier	6
3 Krav til transport	11
4 Krav til forbrug af affaldsposer	13
5 Brug af miljømærkede produkter og serviceydelser	14
6 Pointsammenstilling	15
7 Kvalitet	16
8 Etik/arbejds miljø	17
Regler for svanemærkning af serviceydelser	20
Kriteriernes versionshistorik	20
Nye kriterier	20

Bilag 1 - 9

076 Rengøringservice, version 3.1, 26. januar 2017

Dette er en oversættelse af et originaldokument på norsk. Ved eventuelle uklarheder er det originaldokumentet, som er gældende.

Adresser

Nordisk Ministerråd besluttede i 1989 at indføre en frivillig officiel miljømærkning, Svanemærket. Nedenstående organisationer/virksomheder har ansvaret for det officielle miljømærke Svanen, tildelt af det respektive lands regering. For yderligere oplysninger se hjemmesiderne:

Danmark

Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1, DK-2150 Nordhavn
Fischersgade 56, DK-9670 Løgstør
Tel: +45 72 300 450
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Island

Norræn Umhverfismerking á
Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Tel: +354 591 20 00
ust@ust.is
www.svanurinn.is

Dette dokument må kun kopieres i sin helhed og uden nogen form for ændring. Citater fra dokumentet kan benyttes hvis kilden, som er Nordisk Miljømærkning, oplyses.

Finland

Miljömärkning Finland
Urho Kekkone ns gata 4-6 E
FI-00101 Helsingfors
Tel: +358 9 61 22 50 00
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Norge

Miljømerking Norge
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Tel: +47 24 14 46 00
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Sverige

Miljömärkning Sverige AB
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Tel: +46 8 55 55 24 00
info@svanen.se
www.svanen.se

Hvad er en Svanemærket Rengøringservice?

En Svanemærket Rengøringservice:

- bruger en høj andel af miljømærkede rengøringsmidler
- minimerer forbruget af unødvendige kemikalier
- minimerer miljøpåvirkningen fra transport
- har medarbejdere, som er oplært inden for både miljø- og rengøringsmetoder
- har et kvalitetssystem, der sikrer høj rengøringskvalitet

Hvorfor vælge Svanemærkning?

- Rengøringsvirksomheden kan anvende varemærket Svanen i sin markedsføring. Svanemærket nyder meget stor anerkendelse og troværdighed inden for Norden.
- Svanemærket er en enkel måde at kommunikere miljøarbejde og miljøengagement til kunderne.
- Svanemærket tydeliggør, hvilke miljøbelastninger der er vigtigst og viser dermed, hvordan man som virksomhed kan mindske udslip, ressourceforbrug og affaldsbelastning.
- En mere miljøtilpasset produktion giver et bedre udgangspunkt inden for fremtidige miljøkrav fra myndighederne.
- Svanemærkning kan ses som en guide til arbejdet med miljøforbedringer inden for virksomheden.
- Svanemærkning indeholder ikke kun miljøkrav, men også kvalitetskrav eftersom miljø og kvalitet ofte går hånd i hånd. Det betyder, at en Svanelicens også kan ses som et kvalitetsstempel.

Hvad kan Svanemærkes?

Virksomheder, som tilbyder almindelig rengøring og/eller vinduespolering kan Svanemærkes. Med almindelig rengøring menes regelmæssige opgaver, som er nødvendige for at holde et indendørs område rent. Tilsyn, indsamling af affald, hovedrengøring, gulvpleje (inkl. polish- og voksjernelse) og rengøring af indvendige vinduespartier (som glasvægge i kontorer) regnes her som en del af dette. Med tilsyn menes, når rengøringspersonalet som udgangspunkt kun går gennem rummet og tjekker, om der er behov for rengøring og tømmer affaldsspande. Almindelig rengøring nævnes i dette dokument som "rengøring".

Rengøringen kan omfatte, men er ikke begrænset til, områder som arbejdspladser, toiletter, restauranter, hoteller, skoler eller private hjem.

Med vinduespolering menes rengøring af facadevinduer (inden- og udendørs).

Hvis virksomheden tilbyder dels almindelig rengøring (gulvpleje inkl.) og dels vinduespolering, kan begge disse serviceydelser svanemærkes. Almindelig rengøring skal altid have licens, mens det er valgfrit om man også vil have licens til vinduespolering. Vinduespolering skal opfylde alle obligatoriske krav mærket "(V)" (alle O-krav med undtagelse af O2, O9 og O13). Markedsføring af Svanemærket vinduespolering må kun ske, hvis vinduespolering indgår i licensen.

Specialrengøring er ikke omfattet af produktgruppen. Nordisk Miljømærkning betragter følgende typer af rengøring som specialrengøring: Desinficering, pletfjernelse på tæpper, saneringsarbejde (fx skimmel og asbest), rengøring efter ulykker (fx oversvømmelse og brand), rengøring af ventilationskanaler, rengøring af industrielle produktionslokaler (fx ren-rum, produktionslokaler i næringsmiddel- og landbrugsindustrien), facaderens og rens af bygninger samt operationsstuer. Også områder, der indgår i en svanemærket rengøringsopgave, men som kræver specialrengøring af hygiejniske grunde - regnes som specialrengøring (fx køkkenområder i dagligvareforretninger) efter godkendelse af Nordisk Miljømærkning.

Afgrænsningen gør det muligt for rengøring rettet mod private forbrugere, virksomheder og det offentlige at opnå Svanemærket.

Miljømærkningen dækker hele serviceydelsen - dvs. en udøver kan ikke nøjes med at sælge Svanemærket rengøring til enkelte kunder og lade øvrigt salg være ikke Svanemærket. Dog kan udøveren dele serviceydelsen op i adskilte økonomiske resultatenheder (hvis rengøringsvirksomheden internt er opdelt i afdelinger med hver sit regnskab fx regionsafdelinger eller afdelinger efter kundetyper). I givet fald skal navnet på den eller de resultatenheder, der søges licens for, oplyses på ansøgningskemaet.

En ansøger må gerne tilbyde specialrengøring eller andre serviceydelser, der ikke er omfattet af nærværende kriterier. Men disse må i så fald ikke markedsføres, som en del af den svanemærkede rengøringservice. Kun det som indgår i licensen, kan markedsføres som Svanemærket.

Hvordan ansøger man?

Ansøgning og omkostninger

For information om ansøgningsprocessen og omkostninger på denne produktgruppe henvises til det respektive lands hjemmeside. Se adresser på side 2.

Hvad kræves?

Ansøgningen skal bestå af en ansøgningsblanket/webformular samt dokumentation der viser, at kravene er opfyldt.

Kriterierne for Rengøringservice består af en kombination af obligatoriske krav og pointkrav. De obligatoriske krav markeres med O + nummer og skal altid opfyldes. Pointkravene markeres med P + nummer og for hvert pointkrav der opfyldes, opnås et vist antal point.

Pointene regnes sammen og for at få licens, skal man opnå en vis mængde point. Vinduespolering skal kun opfylde alle obligatoriske krav mærket "(V)" (alle O-krav med undtagelse af O2, O9 og O13).

For hvert krav er det beskrevet, hvordan kravet skal dokumenteres. Der findes også forskellige symboler, der anvendes for at lette arbejdet. Symbolerne er:

- ☒ Send med
- ρ Kravet kontrolleres på stedet

For at få en Svanelicens kræves det, at:

- samtlige obligatoriske krav skal opfyldes
- mindst 58 % af den totale pointsum opnås, se krav O13 Pointsammenstilling
- Nordisk Miljømærkning har kontrolleret på stedet.

Al information, som sendes til Nordisk Miljømærkning, vil blive behandlet fortroligt. Underleverandører kan sende dokumentation direkte til Nordisk Miljømærkning, hvilken dokumentation tillige vil blive behandlet fortroligt.

Licensens gyldighedsperiode

Miljømærkelicensen gælder, så længe kriterierne opfyldes og indtil de udløber. Kriterierne kan forlænges eller justeres, i disse tilfælde forlænges licensen automatisk og licenshaveren underrettes om dette.

Senest 1 år inden kriterierne udløber, skal licenshaver informeres om, hvilke nye kriterier der skal gælde efter kriteriernes udløb. Licenshaver tilbydes så mulighed for at forny licensen.

Kontrol på stedet

Inden der bevilges licens, kontrollerer Nordisk Miljømærkning normalt på stedet, at kravene er opfyldt. Ved kontrollen skal man kunne fremvise dokumentation for beregninger, original til indsendt attest, måleprotokol, indkøbsstatistik og lignende som støtter kravene.

Spørgsmål

Ved spørgsmål kontaktes Nordisk Miljømærkning, se adresser på side 2. Der kan findes yderligere oplysninger og hjælp vedrørende ansøgningen på det pågældende lands hjemmeside.

1 Generelle krav til ansøgeren

01 Beskrivelse af virksomheden/service (V)

Ansøger skal beskrive den rengøringservice som leveres, jf. bilag 1. Brug af underleverandører skal også beskrives.

Med "underleverandør" menes leverandører af rengøringservice (eksternt firma som leverer serviceydelsen direkte til ansøgers kunder på opdrag fra ansøger og for dennes regning og risiko) Se også krav O21 for underleverandører.

- Beskriv den rengøringservice som ydes, og som ønskes svanemærket, jf. bilag 1.

02 Rengjorte kvadratmeter

Ansøger skal beregne antal rengjorte kvadratmeter gulvareal på et år.

Med rengjorte kvadratmeter gulvareal menes den overflade, hvor rengøringen i henhold til produktgruppedefinitionen udføres.

Vinduespolering er undtaget krav O2.

Der findes to alternative måder at beregne antal rengjorte kvadratmeter:

1. Ud fra oplysninger om rengøringsfrekvens og kvadratmeter i kontrakterne, jf. regneeksempel i bilag 2.
2. Ud fra antal produktionstimer/årsværk:

Antal m² på et år = antal årsværk x 330 000 m²

Antal årsværk multipliceres med en skabelonværdi for årsværk (en fuldtidsansat anslås at rengøre 330 000 m² per år).

- Redegørelse for beregning af antal rengjorte kvadratmeter gulvareal i løbet af et år.

Ved alternativ 1:

- Oversigt (regneark) over alle kunder hvoraf det fremgår, hvor mange kvadratmeter der rengøres per uge eller per måned, og at dette multipliceres op til et år.

Kontrakter, hvoraf antal kvadratmeter fremgår, kontrolleres ved kontrolbesøg.

Ved alternativ 2:

- Oversigt over de ansatte som viser, hvor stor en andel af årsværket de arbejder.

2 Krav til kemikalier

Med kemikalier menes alle kemiske produkter til rengøring, gulvpleje og vinduespolering, jf. tabel i bilag 3. Yderligere indgår tekstilvaskemidler til vask og behandling af klude og mopper (både ved intern vask og ved vask hos eksterne vaskerier). For kemikalier, som ikke er miljømærkede, skal der indsendes dokumentation til Nordisk Miljømærkning om klassificering (O7) og indholdsstoffer (O8 og O9). Denne dokumentation kan indsendes direkte og fortroligt fra kemikalieproducenten, jf. bilag 4. På baggrund af denne dokumentation, vil Nordisk Miljømærkning give ansøger tilbagemelding på, om krav O7, O8 og O9 overholdes eller ej.

Rengøringsvirksomheder, som bruger mindre end 25 mikroliter kemikalier/m² rengjort areal i henhold til O5, undtages krav O6 og P2.

Et miljømærket kemisk produkt er mærket med Svanemærket, EU-Blomsten eller Bra Miljöval.

03 Information om kemikalier (V)

Vedlæg opdateret liste over de kemikalier, som anvendes. Angiv kemikalierens navn, producent og funktion.

Sikkerhedsdatablad og brugerinformation skal være tilgængelig, der hvor kemikalierne anvendes.

- Indkøbsliste over kemikalier, som anvendes. Angiv kemikalierens navn, producent og funktion. Bilag 5 eller regneark kan benyttes.
- Sikkerhedsdatablad i henhold bilag II i REACH (Forordning 1907/2006/EF) og brugerinformation skal være tilgængelig, der hvor kemikalierne anvendes. Kontrolleres ved kontrolbesøg.

04 Korrekt dosering (V)

For at sikre korrekt dosering, skal alle medarbejdere have doseringsanordninger eller målebægre til rådighed, hvor der rengøres. Yderligere skal de virksomheder, som selv vasker klude og mopper, anvende doseringsbæger ved vask af disse. Dette skal være en del af virksomhedens rutiner.

- Kopi af rutiner som viser, at kravet overholdes.
- Kontrolleres ved kontrolbesøg.

05 Kemikalieforbrug (V*)

Et kemikalieforbrug over 400 mikroliter/m² er ikke tilladt.

* Mængden af kemikalier til vinduespolering inkluderes ikke i kemikalieforbruget, men opgives separat.

Forbruget beregnes på basis af den totale mængde brugt rengøringsmiddel (inkl. vand i produktet). Tekstilvaskemiddel til vask af mopper og klude (både ved intern vask og ved vask hos eksterne vaskerier) skal også medregnes. For tekstilvaskemiddel i pulverform skal 1 g regnes som 5 ml ved beregning af kemikalieforbrug.

Se eksempler på rengøringsmidler i bilag 3. Kemikalier til specialrengøring kan undtages fra beregningen.

Kemikalier, som rengøringsvirksomheden håndterer for kunden, uden at det har direkte med rengøringsservicen at gøre (fx påfyldning af maskinopvaskemiddel i kundens opvaskemaskiner, påfyldning af håndopvaskemiddel til kundens brug eller håndsæbe på toiletter) regnes ikke med.

1 liter = 1 000 000 mikroliter. 1 mikroliter = 0,000 001 liter.

- Indkøbsstatistik fra alle kemikalieleverandørerne. Angiv kemikaliets navn og indkøbt mængde på årsbasis.
- Opgiv mængde kemikalier brugt til vinduespolering separat fra andet kemikalieforbrug.
Ved brug af eksterne vaskerier til vask af klude og mopper skal følgende dokumenteres, for at beregne det totale kemikalieforbrug:
- Bekræftelse fra vaskeri om den mængde tekstilvaskemidler der bruges per kg mopper og klude. Alternativt kan skabelonværdien 11 ml/kg benyttes.
- Bekræftelse eller faktura fra vaskeri, som viser antal kg mopper og klude som vaskes per år.
- Beregning af kemikalieforbrug i henhold til kravet per m². Bilag 6 eller regneark kan benyttes.

P1 Kemikalieforbrug*

Forbruges mindre end 150 mikroliter kemikalier/m² rengjort areal: 5 point
Forbruges mellem 151-200 mikroliter kemikalier/m² rengjort areal: 4 point
Forbruges mellem 201-250 mikroliter kemikalier/m² rengjort areal: 3 point
Forbruges mellem 251-300 mikroliter kemikalier/m² rengjort areal: 2 point
Forbruges mellem 301-350 mikroliter kemikalier/m² rengjort areal: 1 point
Forklaring på beregning, se O5 Kemikalieforbrug.

* Mængde kemikalier til vinduespolering inkluderes ikke i det øvrige kemikalieforbrug, men opgives separat.

Se O5 Kemikalieforbrug.

O6 Andel miljømærkede kemikalier (V)

Minimum 80 % af de kemiske produkter, som bruges til rengøring, skal være miljømærkede.

Grundpolish, gulvpolish, gulvvoks samt produkter til at fjerne disse, undtages for kravet.

Minimum 80 % af alle vaskemidler til vinduer skal være miljømærkede.

Et miljømærket kemisk produkt er mærket med Svanemærket, EU-Blomsten eller Bra Miljöval.

Forbruget beregnes på basis af den totale mængde forbrugt rengøringsmiddel (inkl. vand i produktet). Tekstilvaskemiddel til vask af mopper og klude ved intern vask skal også medregnes. For tekstilvaskemiddel i pulverform skal 1 g regnes som 5 ml ved beregning af kemikalieforbrug.

Andelen beregnes i volum-% af total mængde kemikalier brugt per år.

Se eksempler på rengøringsmidler i bilag 3. Kemikalier til specialrengøring kan undtages i beregningen.

Beregning af andel miljømærkede kemiske produkter i henhold til kravet. Bilag 6 eller regneark kan benyttes.

P2 Miljømærkede kemikalier

Er andelen af miljømærkede kemikalier 96-100 volum-%: 3 point

Er andelen af miljømærkede kemikalier 90-95 volum-%: 2 point

Er andelen af miljømærkede kemikalier 84-89 volum-%: 1 point

Se O6 Andel miljømærkede kemikalier.

O7 Ikke miljømærkede kemikalier, fareklassificering (V)

Kemikalier, som ikke er miljømærkede, skal ikke være klassificeret som angivet i nedenstående tabel. Kemikalier, som indgår i rengøringsservietter/wet-wipes og kemi tilsat i mopper (sæbeampuller som leveres i vådmopper) omfattes også af dette krav. Yderligere omfattes kemikalier til vask af mopper og klude (både ved intern vask og ved vask hos eksterne vaskerier¹).

Tabel 1 Klassificering af kemikalier

CLP-forordning 1272/2008		
Fareklasse	Farekategori	Farekode
Farligt for vandmiljøet	Akut kategori 1 Kronisk kategori 1-4	H400, H410, H411, H412, H413
Akut giftighed	Kategori 1-4	H300, H310, H330, H301, H311, H331, H302*, H312*, H332*
Specifik målorgantoksicitet med enkelt eller gentaget eksponering	STOT SE kategori 1-2 STOT SE kategori 3 (gælder kun sprayprodukter) STOT RE kategori 1-2 STOT RE 1-2	H370, H371, H372, H373 H335 (gælder kun sprayprodukter**)
Alvorlig øjenskade/øjenirritation	Kategori 1 (gælder kun sprayprodukter)	H318 (gælder kun sprayprodukter**)
Aspirationsfare	Kategori 1	H304
Sensibiliserende ved indånding eller hudkontakt	Kategori 1/1A/1B	H334, H317 eller mærket med EUH 208: "Indeholder (navnet på det sensibiliserende stof). Kan forårsage allergisk reaktion." ***
Kræftfremkaldende egenskaber	Kategori 1A/1B/2	H350, H351
Kønscellemutagenitet	Kategori 1A/B/2	H340, H341
Reproduktionstoksicitet	Kategori 1A/1B/2	H360, H361, H362

Vi gør opmærksom på, at det er producenterne af råvarer/produkter, der er ansvarlig for klassificeringen.

¹ Ved vask hos svanemærkede vaskerier er dokumentation af kemikalier derfra ikke nødvendig.

* Professionelle produkter kan mærkes med H302, H312 og H332, hvis emballagen er udformet, så brugeren ikke kommer i kontakt med produktet.

** Produkter i sprayflasker eller tilsvarende udstyr med dyser, som ikke danner spray-sky, kan mærkes med H335 og H318.

*** Tekstilvaskemidler, som er klassificeret med H334, H317 eller mærket med EUH 208 sætningen "Indeholder (navnet på det sensibiliserende stof). Kan forårsage allergisk reaktion." på grund af enzyminholdet, er undtaget. Det forudsættes dog, at enzymerne er indkapslet eller i flydende form.

- Erklæring fra producent, jf. bilag 4.
- Produktets sikkerhedsdatablad i henhold bilag II i REACH (Forordning 1907/2006/EF).
- Hvis produktet er mærket med H302, H312 eller H332 skal en beskrivelse af emballagens udformning vedlægges.
- Erklæring fra rengøringsvirksomheden om, at produkter klassificeret som H318 og H335 ikke skal benyttes på sprayflasker, hverken fortyndet eller ufortyndet, jf. bilag 5.

08 Ikke miljømærkede kemikalier - stoffer som ikke må indgå (V)

For kemikalier, som ikke er miljømærkede, må følgende indholdsstoffer ikke indgå. Kemikalier, der indgår i rengøringservietter/wet-wipes - samt kemi tilsat i mopper (sæbeampuller som leveres i vådmopper), omfattes også af dette krav.

I tillæg omfattes kemikalier til vask af mopper og klude (både ved intern vask og ved vask hos eksterne vaskerier¹).

- Reaktive klorforbindelser, som fx natriumhypoklorit
- Klororganiske forbindelser
- Alkylfenoletoksylater (APEOs) og/eller alkylfenolderivat (APD)
- Lineære alkylbenzensulfonater (LAS)
- EDTA* og dets salter
- DTPA
- Nanomateriale/-partikler**
- Perfluorinerede og polyfluorinerede alkylerede forbindelser (PFAS)***
- Metyldibromoglutaronitrile (MG)
- Optisk hvidt
- Nitromusker og polysykliske muskforbindelser
- Stoffer, der anses at være potentielt hormonforstyrrende i kategori 1 eller 2 på EU's prioritetsliste over stoffer, som skal undersøges nærmere for hormonforstyrrende effekter. Listen findes i sin helhed på http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf (bilag L, side 238 og frem)
- Stoffer, som er blevet evalueret i EU at være PBT (Persistent, bioaccumulable and toxic) eller vPvB (very persistent and very bioaccumulable), i henhold til kriterierne i bilag XIII i REACH samt stoffer som ikke er vurderet endnu, men som opfylder disse kriterier
- Stoffer på Kandidatlisten: <http://echa.europa.eu/candidate-list-table>
- Stoffer, der klassificeres som CMR (kategori 1 og 2) i henhold til CLP

Kravene gælder for samtlige indgående stoffer i produktet, men ikke for forureninger, hvis ikke andet fremgår i specifikke krav. Indgående stoffer og forureninger er defineret nedenfor.

Indgående stoffer: Alle stoffer i det kemiske produkt, inkl. tilsatte additiver (fx konserveringsmidler og stabilisatorer) i råvarerne. Kendte afspaltningsprodukter fra indgående stoffer (fx. formaldehyd, arylamin, in -situ genererede konserveringsmidler) regnes også som indgående.

Forureninger: Rester fra produktionen og råvareproduktionen, som indgår i det færdige produkt i koncentrationer under 100,0 ppm (0,01000 volum-%, 100,0 mg/kg).

Forureninger i råvaren i koncentrationer over 1,0 % regnes altid som indgående stoffer.

Eksempler på forureninger er rester af reagenser, rester af monomerer, katalysatorer, biprodukter, "scavengers" (dvs. kemikalier som anvendes for at eliminere/minimere uønskede stoffer), rester af rengøringsmidler til produktionsudstyret samt "carry over" fra andre produktionslinjer.

¹*Ved vask på Svanemærkede vaskerier er dokumentation af kemikalier derfra ikke nødvendig.*

* Faste sæbeprodukter (fx sæbspåner) kan indgå med et maksimalt sammenlagt indhold på op til 0,06 % EDTA og fosfonater.

** Nanomateriale/-partikler defineres i henhold til EU-kommissionens definition af nanomateriale dateret 18. oktober 2011 "et naturligt, tilfældigt opstået eller fremstillet materiale, som består af partikler i ubundet tilstand eller som et aggregat eller som et agglomerat, og hvor mindst 50 % af partiklerne i den antalsmæssige størrelsesfordeling i en eller flere eksterne dimensioner ligger i størrelsesintervallet 1-100 nm". Eksempel er ZnO, TiO₂, SiO₂, Ag og laponite med partikler i nanostørrelse i koncentration over 50 %. Polymeremulsioner regnes ikke som nanomateriale.

*** Grundpolish, gulvpolish og gulvvoks er undtaget. Se krav O9 for disse produkttyper.

- Udfyldt og underskrevet erklæring, jf. bilag 4.

09 Indhold af fluortensider og silikonetensider i grundpolish, gulvpolish og gulvvoks

Fluortensider i grundpolish, gulvpolish og gulvvoks

Fluortensider kan kun indgå i en mængde tilsvarende 0,025 w/w % i grundpolish, gulvpolish og gulvvoks.

De indgående fluortensiders fluorinerede karbonkædelængde skal være mindre end eller lig 5.

Forudsætning: Hvis produktet indeholder silikonetensider, kan fluortensider ikke indgå i produktet.

- Erklæring fra producenten angående mængde fluortensider i produktet, som viser at koncentrationen ikke overstiger 0,025 w/w %, jf. bilag 4.
- Erklæring fra producenten som viser, at fluortensidernes karbonkædelængde er mindre end eller lig 5, jf. bilag 4.

Silikonetensider i grundpolish, gulvpolish og gulvvoks

Silikonetensider kan kun indgå i en mængde tilsvarende 0,25 w/w % i grundpolish, gulvpolish og gulvvoks.

Forudsætning: Hvis produktet indeholder fluortensider, kan silikonetensider ikke indgå i produktet.

- Erklæring fra producenten angående mængde silikonetensider i produktet som viser, at koncentrationen ikke overstiger 0,25 w/w %, jf. bilag 4.

010 Parfume og konserveringsmidler i aerosoldannende sprayprodukter (V)

Aerosoldannende sprayprodukter, som indeholder parfume og/eller allergene konserveringsmidler klassificeret H317 eller H334, er ikke tilladt til manuelt brug. Dette kan inkludere "ready to use"-produkter og produkter overført til sprayflaske/triggerspray-flaske af rengøringsfirmaet.

- Beskrivelse af rutiner og udstyr som viser, at kravet opfyldes.

På listen over kemikalier som benyttes, skal det markeres, hvilke produkter der er på spray eller som fyldes over på sprayflasker, jf. bilag 5.

3 Krav til transport

Hvis ansøger ikke har biler som benyttes til rengøring, bortfalder kravet til transport.

011 Indkøb af køretøjer (V)

Nyindkøbte og nyleasede køretøjer skal på indkøbstidspunktet leve op til senest gældende euronorm (euroklass). Dette gælder fra og med, at der er søgt om svanemærkelicens.

Kravet omfatter ansøgers egne/leasede personbiler, varebiler og andre køretøjer, som bliver benyttet til kørsel i forbindelse med rengøring og vinduespolering. Køretøjer som benyttes af arbejdsledere, driftsledere, rengøringsassistenter, planlæggere, inspektører mv., som en del arbejdet, er således omfattet af kravet.

Nyproducerede køretøjer vil altid leve op til senest gældende euronorm (euroklass).

Eldrevne køretøjer, cykler og andre typer af køretøjer, hvor der ikke findes en euronorm, er ikke omfattet af kravet.

- Indkøbsrutiner, som sikrer at nyindkøbte og nyleasede køretøjer skal tilfredsstille senest gældende euronorm (euroklass).

012 Maksimalt forbrug af brændstof til transport (V)

Kravet kan overholdes på to måder (ved vinduespolering kan kun A benyttes):

A) Det samlede forbrug af brændstof til transport må ikke overstige 9,0 l benzin /100 km

eller

B) Det samlede forbrug af brændstof til transport må ikke overstige 0,75 ml benzin/m²

Kravet omfatter alle køretøjer, som benyttes af arbejdsledere, driftsledere, rengøringsassistenter, planlæggere og inspektører i forbindelse med rengøring. Køretøjer med lift i forbindelse med vinduespolering, er undtaget kravet.

Hvis andre typer brændstoffer end benzin benyttes, regnes energiindholdet for disse om til tilsvarende energiindhold i liter benzin på følgende måde:

- antal liter diesel x 1,1
- antal liter biodiesel = antal liter benzin
- antal liter bioetanol x 0,6
- antal kg hydrogen x 3,6
- antal kWh el x 0,2

Nordisk Miljømærkning kan godkende omregningsfaktorer baseret på nedre brændværdi for andre typer brændstof (fx gas), hvis disse kan dokumenteres.

Ved brug af private biler, som der udbetales kilometergodtgørelse for, kan beregningen foretages på følgende måde: enten benyttes en faktor på 11 liter benzin/100 km eller bilens angivne brændstofforbrug i henhold til EU norm EEC 1999/100 multipliceret med 1,5.

- A) Forbrug i l (benzin)/100 km: Beregning af det samlede årlige forbrug af brændstof til transport per kørte 100 km. Generelle data fra bilproducenten om bilens brændstofudnyttelse er ikke tilstrækkelig dokumentation.
- B) Forbrug i ml/m²: Beregning af det samlede årlige forbrug af brændstof til transport per rengjorte m².
- Dokumentation for brændstofforbrug og antal kørte km kontrolleres ved kontrolbesøg.

Pointkrav P3 og P4

Ansøger skal kun opfylde et af kravene, P3 eller P4 afhængig af, om man har dokumenteret krav O12 via alternativ A eller B. Ansøger kan kun benytte point fra en af disse til den samlede pointsum.

P3 Brændstoffudnyttelse

Er brændstofforbrug til transport under 5,0 l/100 km: 5 point

Er brændstofforbrug til transport mellem 5,0 – 5,9 l/100 km: 4 point

Er brændstofforbrug til transport mellem 6,0 – 6,9 l/100 km: 3 point

Er brændstofforbrug til transport mellem 7,0 – 7,9 l/100 km: 2 point

Er brændstofforbrug til transport mellem 8,0 – 8,5 l/100 km: 1 point

Beregning som i krav O12 Maksimalt forbrug af brændstof til transport.

P4 Brændstofforbrug til transport

Er brændstofforbrug til transport under 0,15 ml/m²: 5 point

Er brændstofforbrug til transport mellem 0,15 – 0,29 ml/m²: 4 point

Er brændstofforbrug til transport mellem 0,30 – 0,44 ml/m²: 3 point

Er brændstofforbrug til transport mellem 0,45 – 0,59 ml/m²: 2 point

Er brændstofforbrug til transport mellem 0,60 – 0,70 ml/m²: 1 point

Beregning som i krav O12 Maksimalt forbrug af brændstof til transport.

4 Krav til forbrug af affaldsposer

P5 Poser

Ansøger skal regne mængden af brugte poser til affaldsspande og papirkurve i milligram (mg) per antal rengjorte kvadratmeter (m²) i løbet af året.

Pointfordelingen er som følger:

Forbruges under 40 mg poser/m²: 5 point

Forbruges mellem 40 - 79 mg poser/m²: 4 point

Forbruges mellem 80 - 119 mg poser/m²: 3 point

Forbruges mellem 120 - 159 mg poser/m²: 2 point

Forbruges mellem 160 - 200 mg poser/m²: 1 point

Affaldsspande til rengøringsvogne og sanitetsposer regnes ikke med.

Hvis ansøger kun har oplysninger om antal brugte ruller, kan man beregne vægten ud fra et gennemsnitligt antal poser per rulle.

Hvis ansøger har plastposer og mangler oplysninger om vægten på en pose, skal man regne med en vægt på 10 gram per plastpose.

Hvis ansøger har en eller flere kunder, hvor ansvaret for tømning af affaldsspande ikke er en del af rengørings servicen, eller rengøringsfirmaet ikke har medbestemmelse over, hvilke poser kunden bruger (de tømmer kun affaldsspande), skal forbrug af affaldsposer hos denne kunde ikke medregnes. Dog skal det antal m² som rengøres hos denne kunde også tages ud af beregningen af forbrug af affaldsposer.

Beregning af det årlige forbrug af poser i milligram per rengjorte kvadratmeter.

5 Brug af miljømærkede produkter og serviceydelser

P6 Indkøb af miljømærkede produkter og serviceydelser

Brug af miljømærkede produkter og serviceydelser giver point, som angivet i nedenstående tabel. Med miljømærket menes produkter og serviceydelser, som er mærket med Svanemærket, EU-Blomsten eller Bra Miljöval. For arbejdstøj indgår også GOTS som miljømærke. Maksimalt 6 point kan opnås i dette pointkrav.

Tablet 2 Point ved brug af miljømærkede produkter og serviceydelser

Pointkrav for produkter og serviceydelser	Vilkår for point	Point	Dokumentation (%-andel af indkøbsvolumen opgives i relevant enhed (omkostninger, antal, liter, kg))
Mindst 90 % af tørrepapiret, (køkkenruller /husholdningspapir, papirhåndklæder og toilet-papir) hos kunden er miljømærket.	Gælder når virksomheden har ansvar for indkøb og påfyldning af tørrepapiret hos kunderne.	1 p	Oversigt over rengøringsvirksomhedens indkøb af miljømærket tørrepapir (opgiv leverandør og om det er miljømærket: hvilken slags og licensnummer). Beregning af andelen af miljømærket tørrepapir i forhold til den samlede mængde tørrepapir, som rengøringsfirmaet leverer til kunder.
Mindst 50 % af håndklæderullerne hos kunderne er miljømærket.	Gælder når rengøringsvirksomheden har ansvar for håndtering af håndklæderuller hos kunderne.	1 p	Oversigt over rengøringsvirksomhedens håndtering af miljømærkede håndklæderuller (opgiv leverandør og om det er miljømærket: hvilken slags og licensnummer). Beregning af andelen af miljømærkede håndklæderuller i forhold til den samlede mængde håndklæderuller, som virksomheden håndterer for kunder.
90 % af sæben på kundernes toiletter er miljømærket.	Gælder når virksomheden har ansvar for indkøb og påfyldning af sæbe hos kunderne.	1 p	Oversigt over rengøringsvirksomhedens indkøb af miljømærket sæbe (opgiv leverandør og om det er miljømærket: hvilken slags og licensnummer). Beregning af andelen af miljømærket sæbe i forhold til den samlede mængde sæbe, som rengøringsvirksomheden leverer til kunder.
Mindst 50 % af det indkøbte arbejdstøj til personalet (som rengør) er miljømærket.		1 p	Oversigt over rengøringsvirksomhedens indkøb af miljømærket arbejdstøj (opgiv leverandør og om det er miljømærket: hvilken slags og licensnummer). Beregning af andelen af miljømærket arbejdstøj i forhold til den samlede mængde indkøbte arbejdstøj.

<p>Mindst 90 % af de klude og mopper, som anvendes hos kunden, er miljømærket.</p> <p>Mindst 50 % af de klude og mopper, som anvendes hos kunden, er miljømærket.</p>		<p>2 p</p> <p>1 p</p>	<p>Oversigt over rengøringsvirksomhedens indkøb af miljømærkede klude og mopper (opgiv leverandør og om det er miljømærket: hvilken slags og licensnummer). Beregning af andelen af miljømærkede klude og mopper i forhold til den samlede mængde indkøbte klude og mopper.</p>
<p>Mindst 50 % af bilvaskene vaskes i svanemærket bilvaskehal.</p>	<p>Gælder vask af rengøringsvirksomhedens bilpark.</p>	<p>2 p</p>	<p>Oversigt over rengøringsvirksomhedens indkøb af miljømærket bilvask (opgiv leverandør og om de er miljømærket: hvilken slags og licensnummer). Beregning af andelen af miljømærket bilvask i forhold til den samlede mængde indkøbte bilvask.</p>
<p>100 % af vaskeriservicen</p> <p>Minimum 75 % af vaskeriservicen</p> <p>Minimum 50 % af vaskeriservicen</p>	<p>Ved indkøb af ekstern vaskeriservice.</p>	<p>3 p</p> <p>2 p</p> <p>1 p</p>	<p>Oversigt over rengøringsvirksomhedens indkøb af miljømærket vaskeriservice (opgiv leverandør og om de er miljømærket: hvilken slags og licensnummer). Beregning af andelen af miljømærket vaskeriservice i forhold til den samlede mængde indkøbte vaskeriservice.</p>
<p>Minimum 50 % miljømærkede produkter og services indenfor andre produktgrupper.*</p>		<p>1 p</p>	<p>Oversigt over rengøringsvirksomhedens indkøb af et andet miljømærket produkt eller serviceydelser (opgiv leverandør og om det er miljømærket: hvilken slags og licensnummer). Beregning af andelen af miljømærket i forhold til den samlede mængde indkøbte.</p>

6 Pointsammenstilling

013 Pointsammenstilling

Rengøringsvirksomheden skal opnå minimum 14 point med transport og 11 point uden.

Rengøringsvirksomheder, som forbruger mindre end 25 mikroliter kemikalier/m² rengjort areal i henhold til O5, skal opnå minimum 13 point med transport og 10 point uden.

I følgende tabel er det opsummeret, hvilke områder man kan score point i.

Tabel 3 Pointsammenstilling

Pointkrav	Antal opnåede point	Maksimalt opnåelige point
Kemikalieforbrug		5 point
Andel miljømærkede kemikalier		3 point
Transport (brændstofforbrug/ brændstofudnyttelse)		5 point
Poser		5 point
Brug af miljømærkede produkter og serviceydelser		6 point
Sum		24 point

☒ Sammenstilling af point i henhold til tabel.

7 Kvalitet

014 System for opfølgning af rengøringskvalitet (V)

Rengøringsvirksomheden skal have et system til overvågning af rengøringskvalitet, som giver objektive og reproducerbare resultater. Objektivitet og reproducerbarhed kan fx opnås, hvis kunden og rengøringsvirksomheden er enige om kvalitetsniveau, og hvordan resultatet skal vurderes.

Rengøringsvirksomheden skal som minimum udarbejde følgende (skriftligt):

- Rutiner for styring og kontrol.

Rutinen skal indeholde information om, hvordan kvaliteten af arbejdet aftales, hvordan opfølgning af resultatet gennemføres, at kvalitetskontrol udføres på alle objekter, hvem som udfører kontrollerne og hvilket rapporteringssystem der anvendes.

- Rutiner for udarbejdelse af inspektionsrapporter.

Hvis rengøringsvirksomheden har et system til vurdering af rengøringskvalitet i henhold til den nordiske standard INSTA 800 "Rengøringskvalitet – Målesystem for vurdering af rengøringskvalitet" vil dette krav være opfyldt.

☒ Rutiner og eventuelle skemaer, som bruges ved kvalitetskontrollen.

015 Skriftlige arbejdsinstruktioner (V)

Ansøgeren skal udarbejde skriftlige arbejdsinstruktioner, som skal dække de opgaver, der er omfattet af rengørings servicen.

For de mest almindelige rengøringsopgaver skal der være en arbejdsinstruktion, der fx kan indeholde oplysninger, som nævnt nedenfor. Den skal være udarbejdet, så den ikke hindrer variation i arbejdet:

- Beskrivelse: kort beskrivelse af arbejdsopgaven (fx rengøring i korridor, rengøring af toilet osv.)
- Frekvens: hvor ofte opgaven skal udføres (fx hver dag, hver uge, hvert år osv.) eller at aftalt kvalitet skal være opnået
- Rengøringsobjekt: hvilke overflader i rummet, der skal rengøres (fx gulv, vægge, inventar osv.)
- Aktuelle metoder: beskrivelse af metoder og hvilket udstyr, maskiner og kemikalier som er aktuelle (flere alternativer kan være aktuelle, og medarbejderne vælger, afhængig af bl.a. besmudsning)

Hvis ansøgeren har et certificeret miljøledelsessystem (ISO eller EMAS), der dækker rengøringen, som skal miljømærkes, kan kravet være opfyldt af dette system.

- Skriftlige arbejdsinstruktioner.
- Hvis ansøgeren har et certificeret miljøledelsessystem, sendes kopi af certifikat samt kopi af de afsnit i systemet, som dækker arbejdsinstruktionerne.

016 Rutiner ved ændringer, afvigelser og reklamationer (V)

Rengøringsvirksomheden skal gennem rutiner eller instruktioner sikre, at:

- ved planlagte ændringer, som påvirker Svanens krav, skal kontaktpersonen skriftligt informere Nordisk Miljømærkning om dette, før ændringerne gennemføres. Dette kan fx gælde ved udskiftning af kemikalier eller rengøringsmetoder
- ved uforudsete afvigelser, som indvirker på hvordan miljømærkekravene opfyldes, skal kontaktpersonen umiddelbart informere Nordisk Miljømærkning skriftligt
- der findes et system til håndtering af reklamationer og klager.

- Kopi af rutiner for planlagte ændringer, uforudsete afvigelser og reklamationer.

017 Vedligeholdelse af licensen (V)

Rengøringsvirksomheden skal ved en årlig gennemgang af sin virksomhed sikre, at kravene efterleves fremover.

Nordisk Miljømærkning kan ved kontrol af rengøringsvirksomheden gennemgå samtlige krav eller kun et udvalg. Det kan fx ske gennem besøg på stedet eller ved at anmode om indsendelse af dokumentation.

- Rutine for vedligeholdelse af licens.

8 Etik/arbejds miljø

018 Myndighedskrav (V)

Rengøringsvirksomheden skal sikre, at gældende love følges, inkl. bestemmelser vedrørende arbejdsmiljø og –sikkerhed, hygiejne og sundhed. Hvis kravet ikke opfyldes, kan Nordisk Miljømærkning inddrage licensen.

- Underskrevet ansøgningskema.

019 Oplæring af personale (V)

Rengøringsvirksomheden skal have en plan for oplæring af personale med udgangspunkt i følgende grundlæggende emner:

- Information om rengøringsmidler, metoder, udstyr og maskiner.
- Information om sundhed, sikkerhed og miljø.
- Oplæring i miljøvenlig kørsel for relevant personale, som fx inspektører, driftsledere og rengøringsassistenter med megen daglig kørsel mellem kunder.
- Orientering om affaldshåndtering.

I oplæringsplanen skal der være angivet målsætning for, hvornår oplæringen skal være gennemført, og hvilke personalegrupper som skal gennemgå den. I oplæringsplanen for nyansatte skal det fremgå, hvor hurtigt efter ansættelsen oplæringen skal være gennemført.

Der skal også være en kort beskrivelse af, hvad oplæringen indeholder.

Planlagt oplæring kan være kortere for personer, som allerede har en rengøringsuddannelse eller praktisk erfaring inden for rengøringsfaget.

Anbefalinger fra EFCI og UNI-Europa angående emner i oplæringen kan bruges, jf. bilag 7.

Plan for oplæring.

O20 Ethiske krav (V)

Ansøgeren skal leve op til nedenstående punkter:

- Være moms- og arbejdsgiverafgiftsregistreret og (i Finland) være "förskottssuppbördsregistrerede".
- Rengøringsvirksomheden må ikke være i restance med skatter og afgifter.
- Egne ansatte skal være sikret løn (herunder særlige ydelser), arbejdstid og andre arbejdsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art indenfor det aktuelle serviceområde.
- Sådanne betingelser er ofte aftalt gennem en kollektiv overenskomst indgået af de, inden for det pågældende faglige område, mest repræsentative arbejdsmarkedsparter og gælder i hele det aktuelle lands område.
- Rengøringsvirksomhedens regnskab er godkendt af revisor.
- Har en ansvarsforsikring.
- Har synlige navneskilte eller virksomhedskort/personkort på alle medarbejderne, så kunden kan se, hvem der udfører serviceydelsen samt kan legitimere sig med gyldig ID-dokumentation ved henvendelse. I Norge kræves HMS-kort og i Sverige kræves Service ID eller ID 06.

* Vær opmærksom på, at i Norge skal alle leverandører og underleverandører af rengøringservice være opført i register over godkendte rengøringsvirksomheder <http://www.arbejdstilsynet.no/renholdsregisteret/index.html?tid=234788>.

Hvis rengøringsvirksomheden ikke følger anbefalinger og beslutninger, som pålægges af kompetente organer, så som arbejdsretten, faglig voldgift eller forbrugerklagenævnet, kan Nordisk Miljømærkning inddrage licensen.

Jf. bilag 8 Dokumentation for etiske krav.

O21 Krav til underleverandører (V)

A) Underleverandører, som leverer hele servicen/opgaven (arbejdskraft, kemikalier etc.), skal opfylde et af følgende krav:

1. Underleverandøren er en Svanemærket Rengøringservice
2. Underleverandøren opfylder krav O20 Ethiske krav *. De kemikalier, som underleverandøren anvender ved leverance til den Svanemærkede serviceydelse, skal opfylde krav O7, O8 og O9.

Denne andel må maksimalt udgøre 15 % af ansøgerens omsætning.

Licenshaveren skal i kontrakten med kunden specificere, hvilke objekter der vil blive rengjort af ikke svanemærkede underleverandører.

Hvis det er en svanemærket underleverandør, opgiv navn og licensnummer, jf. bilag 9.

Beregning af hvor stor en andel underleverandørerne udgør af ansøgers omsætning.

Rutine som sikrer, at licenshaveren i kontrakten med kunden specificerer, hvilke objekter der vil blive rengjort af ikke svanemærkede underleverandører.

B) Underleverandører, som kun stiller arbejdskraft til rådighed, skal opfylde et af følgende krav:

1. Underleverandøren er en Svanemærket Rengøringservice
2. Underleverandøren er omfattet af ansøgerens oplæringsprogram (O19). Kvadratmeter (O2), som leveres til den Svanemærkede serviceydelse samt tilhørende transport (O12), forbrug af kemikalier (O5 og O6) og poser (P5) inkluderes i ansøgerens egne beregninger. Underleverandøren skal opfylde følgende:

- Rengøringen skal udføres af underleverandørens eget personale. Underleverandøren kan ikke hyre en anden underleverandør.
- Underleverandøren skal være moms- og arbejdsgiverafgiftsregistreret.
- Virksomheden må ikke skyldes/have restance i forhold til skatter og/eller afgifter.
- Medarbejderne skal bære synlige navneskilte eller firmakort således, at kunden ved hvem der udfører serviceydelsen. I tillæg skal medarbejderne kunne legitimere sig med gyldig ID-dokumentation ved henvendelse.

* Vær opmærksom på, at i Norge må alle leverandører og underleverandører af rengøringservice være opført i register over godkendte rengøringsvirksomheder <http://www.arbejdstilsynet.no/renholdsregisteret/index.html?tid=234788>.

☒ Hvis der er tale om svanemærket underleverandør, opgiv navn og licensnummer, jf. bilag 10.

O22 Dokumentation af Svanens krav (V)

Samtlige dokumenter, som gælder for Svanelicensen, skal være tilgængelige hos licenshaveren.

🔍 Kontrolleres ved kontrolbesøg.

Regler for svanemærkning af serviceydelser

For nemt at kunne identificere Svanemærkede serviceydelser, skal licensnummer samt en beskrivende undertekst fremgå sammen med Svanemærket.

Den beskrivende undertekst for 076 Rengøringservice er:
Rengøringservice/Vinduespolering

Mere information om regler, afgifter og grafiske retningslinjer findes på:
www.ecolabel.dk/retningslinjer.

Kriteriernes versionshistorik

Nordisk Miljømærkning fastsatte version 3.0 af kriterierne for rengøringservice den 9. november 2016 og de gælder til og med 31. december 2021.

Den nordiske kriteriegruppe besluttede per capsulam den 24. Maj 2017 at justere pointene for indkøb af miljømærkede klude og mopper i krav P6. Den nye version hedder 3.1.

Nye kriterier

Fokusområder for den kommende revision vil som udgangspunkt først blive fastlagt, når der om nogle år gennemføres en evaluering af kravene. Det forventes dog, at der fortsat vil være fokus på at stramme kravene til fx kemikaliers indholdsstoffer og egenskaber, forbrug af kemikalier, poser og brændstof – afhængig af, hvordan branchen som helhed udvikler sig. I tillæg skal det undersøges, om vinduespolering kan inkluderes i krav til rengjorte kvadratmeter og kemikalieforbrug.

BILAG

Bilag 1 Eksempel på beskrivelse af virksomhed og service

Se regneark.

Bilag 2 Regneeksempel: rengjorte kvadratmeter per år

Se nedenfor.

Bilag 3 Kemikalier i brug

Se nedenfor.

Bilag 4 Bilag til brug for producent af ikke miljømærkede kemikalier

Se nedenfor.

Bilag 5 Kemikalier som benyttes fremover (indkøbsliste)

Se regneark.

Bilag 6 Indkøbte kemikalier – oversigt over forbrug

Se regneark.

Bilag 7 Eksempler på oplæringsområder

Se nedenfor.

Bilag 8 Ethiske krav

Se nedenfor.

Bilag 9 Underleverandører (som har egne kemikalier m.m.) alternativ A O21 Krav til underleverandører

Se bilag 9A på norsk eller engelsk.

Bilag 10 Underleverandører (som kun stiller med arbejdskraft) alternativ B i O21 Krav til underleverandører

Se bilag 9B på norsk eller engelsk.

Bilag 2 Regneeksempel: rengjorte m² per år

Regelmæssig rengøring

Antal rengjorte kvadratmeter i løbet af året opgøres ud fra en kontrakt hvoraf gulvareal og antal rengøringsdage per år fremgår. Det vil sige:

Antal rengjorte kvadratmeter i løbet af året for en kontrakt = $n \times d$

hvor n er gennemsnitlig antal kvadratmeter per dag og d er antal rengøringer/ rengøringsdage per år. Hvis forskellige lokaler på én og samme kontrakt har forskellig rengøringsfrekvens, kan ansøger benytte et vægtet gennemsnitligt antal kvadratmeter per dag.

Eksempel: Et kontor på 1000 kvadratmeter er omfattet af en kontrakt, hvor de sanitære rum skal rengøres 5 gange per uge og kontorene 2 gange per uge. Hvis de sanitære rum udgør 4 % (dvs. 40 kvadratmeter) af arealet, bliver det gennemsnitlige antal kvadratmeter per dag (n):

$$n = (40 \times 5 + 960 \times 2) / 5 = 424 \text{ kvadratmeter per dag}$$

Hvis kontrakten omfatter 235 rengøringsdage per år (d) bliver antal rengjorte kvadratmeter i løbet af året $235 \times 424 = 99.640$ kvadratmeter for nævnte kontrakt.

Hovedrengøring og vedligeholdelse af gulv

For hver enkelt kontrakt summerer ansøger antal kvadratmeter rengjort gulvareal, som bliver gjort hovedrent og/eller vedligeholdt, og det antal gange det sker i løbet af året. Antal rengjorte kvadratmeter i løbet af året for hovedrengøring og vedligeholdelse af gulv er summen af kvadratmeter fra alle disse kontrakter. Hvis hovedrengøring fx sker hvert andet år, bliver det årlige antal kvadratmeter det halve af kontraktens kvadratmeter.

Totalt antal rengjorte kvadratmeter i løbet af året

Ansøger summerer antal rengjorte kvadratmeter i løbet af året for alle kontrakter og får derved det totale areal.

Bilag 3 Kemikalier i brug

I tabellen nedenfor er der eksempler på de produkttyper, som Nordisk Miljømærkning betragter som kemikalier, der tilhører rengøringsvirksomheden. Ordene er hentet fra Städteknisk Ordlista, som er udgivet av Sveriges Rengöringstekniska Förbund (SRTF) 2002.

Dansk	Svensk	Norsk	Finsk	Engelsk
Neutralt universal-rengørings- og håndopvaskemiddel	Allrengöringsmedel och handdiskmedel	Nøytralt universal-rengjøringsmiddel og håndopvaskemiddel	Yleispuhdistusaineet ja käsiastianpesuaineet	Neutral all purpose cleaners and washing up liquids
Grundrens	Grovrengöringsmedel	Alkalisk grovrengjøringsmiddel	Emäksiset ja vahvasti emäksiset puhdistusaineet pH 9 – 14	Heavy-duty cleaners pH 9 – 14
Neutralt/alkalisk sanitetsrengøringsmiddel	Neutralt/alkalisk sanitetsrengöringsmedel	Nøytralt/alkalisk sanitærrengjøringsmiddel	Saniteettitilojen puhdistus-aineet, joiden pH on 6,5-11	Cleaners for sanitary facilities (pH 6,5 – 11)
Surt sanitetsrengørings-/kalkfjerningsmiddel	Surt sanitetsrengörings-/avkalkningsmedel	Surt sanitærrengjørings-/kalkfjerningsmiddel	Happamat saniteettitilojen puhdistusaineet ja kalkinpoistoaineet	Acid cleaner for sanitary facilities/descaling product
Vaskeplejemiddel uden voks	Tvättpolish	Vaskepolish	Lattianhoitoaine A, polymeeripitoinen pesuveteen lisättävä lattianhoitoaine	Wash-and-shine floor cleaners
Vaskeplejemiddel med voks	Tvättvax	Vaskevoks	Lattianhoitoaine B, vahapitoinen pesuveteen lisättävä lattianhoitoaine	Wash-and-wax floor cleaners
Brun sæbe	Grön såpa	Grønnsåpe	Saippuapohjaiset puhdistusaineet	Brown soap, soap based floor cleaners
Spraypoleringsmiddel	Spraypoleringsmedel	Spraypolish	Sumupuhdistusaineet	Cleaners for spray buffing
Imprægneringsmiddel til mopper	Impregneringsmedel för moppar	Moppeimpregneringsmiddel	Moppien kyllästysaineet	Impregnants for mop cloth
Vaskemiddel *	Tvättmedel *	Tekstilvaskemiddel *	Pyykinpesuaineet *	Detergents *
Pletfjerningsmiddel	Fläckborttagningsmedel	Flekkfjerningsmiddel	Tahransaisaineet	Stain removers
Skurecreme	Skurkräm	Skurecreme	Hankausaineet	Scouring creams
Grundpolish **	Grundpolish **	Grunnpolish **	Pohjustusvahat **	Sealers, primers **
Gulvpolish **	Golvpolish **	Gulvpolish **	Lattiovahat **	Floor finish **
Gulvvoks **	Gulvvoks **	Gulvvoks **		Floor wax **
Polish-/voksfjerner **	Polish-/voks-borttagningsmedel **	Polish-/voks-fjerningsmiddel **	Vahanpoistoaineet **	Strippers **
Skumdemper	Skumdämpare	Skumdempingsmidler	Vaahdonrajoitin	Defoamers

*Vær opmærksom på, at alle kemikaliekravene også gælder for kemikalier ved vask hos eksterne vaskerier, undtagen krav O6 Andel af miljømærkede kemikalier.

**Også for grundpolish, gulvpolish, gulvvoks samt fjernelsesprodukter for disse, gælder alle kemikaliekravene med undtagelse af krav O6.

Bilag 4 Bilag til brug for producent af ikke miljømærkede kemiske produkter

Produktets/produkternes navn:

Producentens navn: _____

Denne erklæring er baseret på det kendskab, vi har tilgængelig på produktet baseret på test og/eller erklæringer fra råvareproducenter på ansøgningstidspunktet. Med forbehold for udvikling og nyt kendskab. Skulle andet kendskab fremkomme, er undertegnede forpligtet til at indsende en opdateret erklæring til Nordisk Miljømærkning.

Klassificeres vaskekemikaliet med følgende fareklasser/risikosætninger? (krav O7)

CLP-forordning 1272/2008				
Fareklasse	Farekategori	Farekode	Ja	Nej
Farligt for vandmiljøet	Akut kategori 1 Kronisk kategori 1-4	H400, H410, H411, H412, H413	☐	☐
Akut giftighed	Kategori 1-4	H300, H310, H330, H301, H311, H331, H302* H312*, H332*	☐	☐
Specifik målorgantoksicitet ved enkelt eller gentagen eksponering	STOT SE kategori 1-2 STOT SE kategori 3 (gælder kun sprayprodukter) STOT RE kategori 1-2 STOT RE 1-2	H370, H371, H372, H373 H335 (gælder kun sprayprodukter**)	☐	☐
Alvorlig øjeskade/-irritation	Kategori 1 (gælder kun sprayprodukter)	H318 (gælder kun sprayprodukter**)	☐	☐
Aspirationsfare	Kategori 1	H304	☐	☐
Sensibiliserende ved indånding eller hudkontakt	Kategori 1/1A/1B	H334, H317 eller mærket med EUH 208: "Indeholder (navnet på det sensibiliserende stof). Kan forårsage allergisk reaktion." ***	☐	☐
Kræftfremkaldende egenskaber	Kategori 1A/1B/2	H350, H351	☐	☐
Kønscellemutagenitet	Kategori 1A/B/2	H340, H341	☐	☐
Reproduktionstoksicitet	Kategori 1A/1B/2	H360, H361, H362	☐	☐

Vi gør opmærksom på, at producenterne af råvarer/produkter er ansvarlig for klassificeringen.

* Professionelle produkter kan mærkes med H302, H312 og H332, hvis emballagen er udformet sådan, at brugeren ikke kommer i kontakt med produktet.

** Produkter i sprayflasker eller tilsvarende udstyr med dyser, som ikke danner spray-sky, kan mærkes med H335 og H318.

*** Tekstilvaskemidler, som bliver klassificeret med H334, H317 eller mærket med EUH 208 sætningen «Indeholder (navnet på det sensibiliserende stof). Kan forårsage allergisk reaktion.» på grund af enzyminholdet er undtaget. Det forudsættes dog, at enzymerne er indkapslet eller er i en slurry.

Indeholder vaskekemikaliet følgende stoffer? (krav O8):

	Ja	Nej
Reaktive klorforbindelser, som for eksempel natriumhypoklorit	☐	☐
Klororganiske forbindelser	☐	☐
Alkylfenoletoksyler (APEOs) og/eller alkylfenolderivat (APD)	☐	☐
Lineære alkylbenzensulfonater (LAS)	☐	☐
EDTA* og dets salter	☐	☐
DTPA	☐	☐
Nanomateriale/-partikler**	☐	☐
Perfluorinerede og polyfluorinerede alkylerede forbindelser (PFAS)***	☐	☐
Metyldibromoglutaronitrile (MG)	☐	☐
Optisk hvidt	☐	☐
Nitromusker og polysykliske muskforbindelser	☐	☐
Stoffer, der anses at være potentielt hormonforstyrrende i kategori 1 eller 2 på EU's prioritetsliste over stoffer, som skal undersøges nærmere for hormonforstyrrende effekter. Listen findes i sin helhed på http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf (bilag L, side 238 og fremover)	☐	☐
Stoffer, der er blevet evalueret i EU at være PBT (Persistent, bioaccumulable and toxic) eller vPvB (very persistent and very bioaccumulable), i henhold til kriterierne i bilag XIII i REACH samt stoffer, der ikke er vurderet endnu, men som opfylder disse kriterier	☐	☐
Stoffer på Kandidatlisten: http://echa.europa.eu/candidate-list-table	☐	☐
Stoffer, der klassificeres som CMR (kategori 1 og 2) i henhold til CLP	☐	☐

Kravene gælder for samtlige indgående stoffer i produktet, men ikke for forurenings, om ikke andet fremgår i specifikke krav. Indgående stoffer og forurenings er defineret nedenfor.

Indgående stoffer: Alle stoffer i det kemiske produkt, inkl. tilsatte additiver (fx konserveringsmidler og stabilisatorer) i råvarerne. Kendte afspaltningssprodukter fra indgående stoffer (fx formaldehyd, arylamin, in-situ genererede konserveringsmidler) regnes også som indgående.

Forurenings: Rester fra produktionen og råvareproduktionen, som indgår i det færdige produkt i koncentrationer under 100,0 ppm (0,01000 vægtprocent, 100,0 mg/kg).

Forurenings i råvaren i koncentrationer over 1,0 % regnes altid som indgående stoffer.

Eksempler på forureninger, er rester af reagenser, rester af monomerer, katalysatorer, biprodukter, «scavengers» (dvs. kemikalier som anvendes for at eliminere/minimere uønskede stoffer), rester af rengøringsmidler til produktionsudstyr samt "carry over" fra andre produktionslinjer.

* Faste sæbeprøder (fx sæbespån) kan indgå med et maksimalt sammenlagt indhold på op til 0,06 % EDTA og fosfonater.

** Nanomateriale/-partikler defineres i henhold til EU-kommissionens definition af nanomateriale dateret 18. oktober 2011 "et naturligt, tilfældigt opstået eller fremstillet materiale, som består af partikler i ubundet tilstand eller som et aggregat eller som et agglomerat, og hvor mindst 50 % af partiklerne i den antalsmæssige størrelsesfordeling i en eller flere eksterne dimensioner ligger i størrelsesintervallet 1-100 nm". Eksempel er ZnO, TiO₂, SiO₂, Ag og laponite med partikler i nanostørrelse i koncentration over 50 %. Polymeremulsioner regnes ikke som nanomateriale.

*** Grundpolish, gulvpolish og gulvvoks er undtaget. Se krav O9 for disse produkttyper.

Er produktet et sprayprodukt til manuelt brug?

Ja	☐
Nej	☐

Indeholder produktet parfume eller konserveringsmiddel, klassificeret som H317 og/eller H334?

Ja	☐
Nej	☐

For grundpolish, gulvpolish og gulvvoks gælder erklæring i tillæg (O9)

Indgår fluortensider * i produktet?

Ja	☐
Nej	☐

Hvis ja, i hvor stor koncentration? _____ w/w % (maksimalt tilladt 0,025 %)

*Forudsætning: Hvis produktet indeholder silikonetensider, kan fluortensider ikke indgå i produktet.

Hvis ja, er fluortensidernes karbonkædelængde mindre end eller lig 5?

Ja	☐
Nej	☐

Indgår silikonetensider * i produktet?

Ja	☐
Nej	☐

Hvis ja, i hvor stor koncentration? _____w/w % (maksimalt tilladt 0,25 %)

*Forudsætning: Hvis produktet indeholder fluortensider, kan silikontensider ikke indgå i produktet.

Dato	Kontaktpersonens underskrift
Firmanavn	Gentag med store bogstaver

Bilag 7 Eksempler på oplæringsområder

Nedenfor er eksempler på punkter i oplæringen. Følgende moduler/punkter svarer stort set til anbefalingerne fra EFCI og UNI-Europa.

- Rengøring af forskellige møbler.
- Rengøring af gulvoverflader.
- Rengøring af baderum og sanitære installationer.
- Affaldssortering i relevante fraktioner, fx plast, glas, metal, organisk og uorganisk affald.
- Årsagssammenhæng ved valg af rengøringsmiddel, dosering, arbejdsrutiner og effekter på ressourcebrug og udslip til miljøet.
- Personlig sikkerhed og sundhed med tanke på valg og brug af rengøringsmiddel, planlægning og udførelse af rengøringsopgaver.
- Sikkerhedsbestemmelser.
- Arbejdsbelastninger på grund af dårlige arbejdsrutiner og fejlhåndtering af rengøringsmidler.
- Effektivitet i forhold relationer til medmennesker på arbejdspladsen.
- Promovering af egen organisation.
- Udvikling gennem arbejdet.
- Økonomisk kørsel

I følgende tabel er nogle af ovenstående punkter uddybet. Mange af punkterne er relevante for både arbejdsledere og assistenter, men ikke alle.

Emneområder	Emner	Forklaring
Teknik	Fagkundskab om rengøringsudstyr og brugsteknikker.	Tilstrækkelig indblik i personlig planlægning af relevante arbejdsområder i forhold til en ønsket kvalitet (kundeønsker) og rengøringsplanen. Anvendelse af relevante og almindelige rengøringsteknikker og – maskiner.
	Fagkundskab om kemiske produkter (rengøringsmidler og kemiske stoffer), og begreber samt pH og vandhårdhed.	Valg af rengøringsmiddel ud fra hensynet til smuds, overflader, miljø- og hygiejnekrav. Med hensyn til miljø, skal der undervises i sammenhæng mellem valg af rengøringsmiddel, dosering, dårlige arbejdsrutiner og effekter på ressourcebrug og udslip til miljøet. Der skal undervises i rengøringsmidlers indhold og anvendelse.
	Materialer for gulv/væg og inventar.	Kunne identificere overflademateriale (fx linoleum, plast, beton, terrazzo, osv.) og vælge korrekt rengøringsmiddel eller behandlingsmetode og udføre korrekt rengøringsteknik.
	Skader og slitage.	Kunne rapportere skader og fugt, osv. til personer ansvarlige for bygningens vedligehold.
	Kvalitetssikring.	Kunne vurdere kvaliteten af det udførte arbejde og kunne udarbejde korrigerende rengøring i henhold til rengøringsplan og kundeønske.
		Kendskab til kvalitetskontrolsystem.
Eksternt miljø	Miljø.	Oplæring i relevant miljølovgivning og i nationale lister over uønskede stoffer i rengøringsmidler. Oplæring i årsagssammenhæng mellem valg af rengøringsmiddel, dosering, dårlige arbejdsrutiner og effekter på ressourceforbrug og udslip til miljøet.
	Nordisk Miljømærkning.	Oplæring i Nordisk Miljømærkning og kriterier for Svanemærkning af rengøringservices.
	Økonomisk kørsel.	Oplæring i brændstofbesparende kørsel. Planlægning af køreruter.
Arbejds miljø	Arbejds miljø, sikkerhed og beskyttelse.	Oplæring i sikkerhedsbestemmelser, relevant arbejdsmiljølovgivning, fareklassificering og leverandør- og arbejdsinstrukser osv., så personlig sikkerhed ved udførelse af rengøringen er tilstrækkelig.
	Ergonomi og arbejdsmiljø.	Sammenhæng mellem dårlige arbejdsrutiner, arbejdsstillinger og arbejdsskader. Oplæring i korrekte arbejdsrutiner.
	Arbejdsplanlægning.	Udarbejdelse og opbygning af rengøringsplaner, pakning af rengøringsvogn, planlægning af arbejdet i forhold til rengøringsplan, kvalitet, turnus, belastningen, osv.
Service		Kundeservice og –dialog.
Ledelse		Instruktionsteknik for rengøringsledere, økonomi og omkostningsberegninger, arbejdspsykologi, personaleadministration.

Bilag 8 Ethiske krav

Dokumentation for krav O20 Ethiske krav i hvert nordisk land:

Moms- og arbejdsgiverafgiftsregistrering

I Danmark: Kopi af registreringsbevis for moms- og arbejdsgiverafgiftsregistrering med CVR nummer.

I Sverige: Kopi af udfyldt blanket fra skattevæsenet (SKV 4820)

I Norge:

- Skatteattest
- Fra Skatteetaten: Dokumentation for merværdiafgift
- Fra skatteopkræver eller Skatteetaten: Dokumentation for arbejdsgiverafgift

I Finland: Sammendrag fra FODS-informationstjenesten

I Island:

Skatter og afgifter

I Danmark: Attest fra SKAT om, at man ikke har noget udestående med de danske skattemyndigheder.

I Sverige: Kopi af virksomhedens seneste kontoudtog fra skattevæsenet.

I Norge: Hvis der er mislighold, kommer fremgår det af skatteattesten, se punkt om «Moms- og arbejdsgiverafgiftsregistrering».

I Finland: Erklæring om, at man ikke har noget udestående med skattemyndighederne.

I Island:

Løn og arbejdsvilkår

I Norge: Bekræftelse på at man er opført i registeret over godkendte rengøringsvirksomheder

<http://www.arbeidstilsynet.no/renholdsregisteret/index.html?tid=234788>.

For Danmark, Sverige, Finland og Island: Kopi af aftale mellem ansøger og ansatte i henhold til kravet

eller

I Danmark: Enten dokumentation for medlemskab i en arbejdsgiverforening eller kopi af «tiltrædelsesaftale» med fagforbund.

I **Sverige**: Dokumentation for medlemskab af relevant arbejdsgiverforening som Almega Tjänsteförbunden.

I **Finland**: Udtalelse fra fagforening

I **Island**:

Regnskab

Kopi af sidste regnskab/års revisorgodkendelsesregnskab.

Ansvarsforsikring

Kopi af ansvarsforsikring

Navneskilt/virksomhedskort

Kontrolleres ved kontrolbesøg

Bilag 9 Underleverandører (som har egne kemikalier m.m.) alternativ A 021 Krav til underleverandører

Etiske krav – følgende skal vedlægges:

Dokumentation i henhold til bilag 8 Etiske krav.

Krav til kemikalier, som anvendes ved leverance af Svanemærkede serviceydelser, følgende skal vedlægges:

Bilag 5 Kemikalier som anvendes fremover (indkøbsliste).

Nordisk Miljømærkning vil undersøge, om kemikalierne på indkøbslisten opfylder kemikaliekravene 07, 08 og 09.

Vi bekræfter herved at:

- Rengøringsopgaven udføres af vores virksomhed for rengøringsfirmaet:

Dato	Kontaktpersonens underskrift
Firmanavn	Gentag med store bogstaver

Bilag 10 Underleverandører (som kun stiller med arbejdskraft) alternativ B i 021 Krav til underleverandører

Moms- og arbejdsgiverafgiftsregistrering – følgende skal vedlægges:

I **Danmark**: Kopi af registreringsbevis for moms- og arbejdsgiverafgiftsregistrering med CVR nummer.

I **Sverige**: Kopi af udfyldt blanket fra skattevæsenet (SKV 4820).

I **Norge**:

- Skatteattest.
- Fra Skatteetaten: Dokumentation for merværdiafgift.
- Fra skatteopkræver eller Skatteetaten: Dokumentation for arbejdsgiverafgift.

I **Finland**: Sammendrag fra FODS-informationstjenesten.

I **Island**:

Skatter og afgifter:

I **Danmark**: Attest fra SKAT om, at man ikke har noget udestående med de danske skattemyndigheder.

I **Sverige**: Kopi af virksomhedens seneste kontoudtog fra skattevæsenet.

I **Norge**: Hvis der er noget mislighold fremgår dette af skatteattesten, se punkt om «Moms- og arbejdsgiverafgiftsregistrering».

I **Finland**: Erklæring om, at man ikke har noget udestående med skattemyndighederne.

I **Island**:

Vi bekræfter herved at:

- Medarbejderne skal bære synligt navneskilt eller firmakort så kunden kan se hvem der udfører servicen. Samtidig skal medarbejderen kunne legitimere sig med gyldig ID-dokumentation ved henvendelse.

Dato	Kontaktpersonens underskrift
Firmanavn	Gentag med store bokstaver